

7 9974

**BURSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN İLHAN DEMİRÖZ'ÜN
TBMM 7/9974 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI**

Bursa ilimiz sınırları içerisinde doğan Nilüfer çayı ve yan kollarının son günlerde yapılan çeşitli çalışmalarla başta sanayi ve evsel kökenli kirleticilerle kirlendiği görülmektedir. Öyle ki TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Bursa Şubesi Nilüfer Çayının Deli Çay kolundan alınan numuneleri TUBİTAK Bursa Test ve Analiz Laboratuvarında gerekli analizlerin yapılmasını sağlayarak ortaya koymuştur. TUBİTAK'tan gelen analiz sonuçları yasal limitlerin 3 katı üzerinde askıda katı madde, yağ ve gres, 5 katı üzerinde renk ve 8 katı üzerinde sülfür içeren sonuçlar içermekte olduğu tespit edilmiştir.

SORULAR:

- 1- Nilüfer Çay ve yan kollarının geçtiği güzergah boyunca gerçekleştirilen ciddi yapılaşma ve gelişme tehdidine karşı önleyici tedbirleriniz var mıdır? Bu tedbirler nelerdir?
- 2- Nilüfer Çayı ve yan kollarının kirlenmesine sebep olan tüm yapıların, sanayi tesislerinin neden oldukları atıkların tespit edilmesi ve önleyici tedbirlerin alınması için bir çalışmanız var mıdır? Sonuçları nelerdir?
- 3- Nilüfer Çayı ve yan kollarının geçtiği güzergah boyunca tarımsal sulama amaçlı kullanıldığı düşünüldüğünde; yaşanan kirliliğin tarımsal ürünler ve toprağa yönelik, dolayısıyla insan sağlığına vereceği zararlar bakımından bir incelemeniz olmuş mudur? Olmuşsa sonuçları nelerdir?
- 4- Bakanlığınız tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda onlarca firmaya ₺75.000,00 ceza kesildiği paylaşılmıştır. ₺75.000,00 olarak kesildiği ifade edilen ceza, hangi firmalara, ne kadar cezai işlem olarak ve hangi suçlara karşılık uygulanmıştır?
- 5- Bakanlığınız Nilüfer Çayı'ndaki kirliliğin önlenmesi için ceza uygulamalarının dışında somut olarak bugüne kadar hangi adımları atmış ve denetimlerde bulunmuştur? Toplum sağlığı dikkate alındığında ceza uygulaması dışında daha radikal önlemler almayı planlıyor musunuz?
- 6- Nilüfer Çayı ve kollarını çevreleyen sanayi tesislerinin envanteri çıkarılmış mıdır? Bu sanayi kuruluşlarının arıtma sistemleri bulunmakta mıdır? Olmayan kuruluşlarla ilgili yürüttüğünüz takibat ve işlemler nelerdir?

CEVAPLAR:

- 1- Bursa İl Müdürlüğümüzce, gerçekleştirilmesi planlanan projeler kapsamında yapılan başvurular, öncelikle 1/100.000 ölçekli, Bursa 2020 Yılı Çevre Düzeni Planı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği çerçevesinde değerlendirilmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 10 uncu maddesinde “Gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya Proje Tanıtım Dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez...” ve Çevre Kanunu 15 inci maddesinde “.. Çevresel Etki Değerlendirmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur.

Süre verilmesi ve faaliyetin durdurulması, bu Kanunda öngörülen cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez" ile Çevre Kanunu 20 nci maddesi (e) bendinde "Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecine başlamadan veya bu süreci tamamlamadan inşaata başlayan yada faaliyete geçenlere yapılan proje bedelinin yüzde ikisi oranında idari para cezası verilir. Cezaya konu olan durumlarda yatırımcı faaliyet alanını eski hale getirmekle yükümlüdür" hükümleri doğrultusunda uygulama yapılmaktadır.

- 2- Nilüfer deresi mecrası ve yan kolları boyunca, İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca alıcı ortama deşarjı olabilecek işletmelerde denetimler yapılmış olup halen bu denetimler sürdürülmektedir. Bursa İl Müdürlüğümüzce sürdürülen denetimlerde; atık sularını Nilüfer Deresine ve yan kollarına deşarj ettiği tespit edilen işletme/kuruluşların, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna bağlı olarak çıkartılan, 29.04.2009 tarih ve 27214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01.04.2010 tarihinde yürürlüğe giren "Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik" kapsamında, "Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisansı" sorgulanmaktadır. Yine, bu işletme/kuruluşların, Nilüfer Deresine ve yan kollarına deşarj noktalarından, denetim amaçlı atık su numunesi alınıp, Bakanlığımızca yetkilendirilmiş akredite laboratuvarlarda analizleri yaptırılarak, 31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin ilgili sektör tablosuna göre alıcı ortam deşarj standartlarını sağlamaması durumunda ve/veya 20.03.2010 tarih ve 27527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atık Su Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliğinin "Arıtılmış Atık Suların Sulama Suyu Kullanım Kriterleri" başlıklı 22 nci maddesi ve ilgili diğer maddelerinde belirtilen kriterlere aykırı olarak deşarj edilmesinin tespiti durumunda, 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümleri gereğince, idari yaptırım uygulanmaktadır.

Sanayi kaynaklı kirliliğin en aza indirilmesi için önemli kazanımlar sağlayacak olan Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Uygulanmasının ilk somut adımlarından biri olarak "Tekstil Sektöründe Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Tebliği" 14 Aralık 2011 tarih ve 28142 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu tebliğ ile tekstil sektörünün çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi, çevreyle uyumlu yönetiminin sağlanması için, üretim sırasında suya/havaya/toprağa verilecek her türlü emisyon, deşarj ve atıkların kontrolü ile hammadde ve enerjinin etkin kullanımı ve mevcut en iyi tekniklerin kullanımı hedeflenmektedir.

Ayrıca söz konusu tebliğ ile, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın en önemli problemlerinden biri olan tuzluluk probleminin en aza indirilmesi için sektörde özellikle terbiye prosesinden kaynaklanan kostiğin geri kazanımı ve çevreyi daha az tahrip edecek alternatif maddelerin kullanılması, öncelikli olarak ele alınmaktadır.

Bakanlığımızın; çevreyi koruma amaçlı yaptığı çalışmaları sonucunda son yıllarda kanalizasyon şebekesi ve atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısında ve nüfusta önemli artışlar olmuştur. 2002 yılında 145 atık su arıtma tesisi ile 3227 belediyeden 248'ine hizmet verilmekte iken 2012 yılında 412 atık su arıtma tesisi ile 2950 belediyeden 530'una hizmet verilmektedir, ayrıca atık su arıtma tesisi hizmeti verilen belediye sayısının 2012 sonu itibarıyla 555'e çıkması beklenmektedir. Nüfus bazında ise 2002 yılında belediye nüfusunun % 35'i atık su arıtma tesisine bağlı iken, 2012 yılında bu oran % 69,7'e ulaşmıştır. Ayrıca 2017 sonuna kadar belediye nüfusunun en az %80'ine atık su arıtma hizmeti verilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız, atık su ücreti toplayamayan büyükşehir belediyeleri haricindeki belediyelerin verdikleri altyapı hizmetlerinin karşılanması için gerekli olan atık su ücretlerini bilimsel olarak belirleyebilmeleri için "Atık Su Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliği" Ekim 2010 tarihinde yayımlayarak mevzuat temelindeki eksikliği gidermiştir.

Ayrıca Bakanlığımız tarafından yürütülen Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin revizyonu tamamlanmış olup taslak yönetmelik Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğümüz internet sayfasından kurum/kuruluş görüşlerine sunulmuştur.

Tüm bunlara ilaveten, Nilüfer Çayı'nın da içerisinde bulunduğu Susurluk Havzası'na ilişkin Mülga Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanan Havza Koruma Eylem Planı doğrultusunda Bakanlığımız görev, yetki ve sorumlulukları kapsamındaki hususlar ile ilgili çalışmalarımızla da devam etmektedir.

- 3- Alıcı ortamın tarımsal sulama amaçlı kullanılmasına yönelik olarak, Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından, 2872 sayılı Çevre Kanunu, mezkur Kanuna uygun olarak hazırlanan 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" ile 8/1/2006 tarihli ve 26047 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kentsel Atık Su Arıtımı Yönetmeliği" ne dayanılarak, 20.03.2010 tarih ve 27527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Atık Su Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği" hazırlanmıştır.

Bu bağlamda, İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca tarımsal sulama amaçlı kullanılan alıcı ortama deşarjı olabilecek işletmelerde denetimler sürdürülmekte olup bu denetimlerde, 20.03.2010 tarih ve 27527 sayılı Resmi Gazete yayınlanan Atık Su Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği'nin "Arıtılmış atık suların sulama suyu kullanım kriterleri" başlıklı 22 nci maddesi ve ilgili diğer maddelerinde belirtilen kriterlere aykırı olarak deşarj edilmesinin tespiti durumunda, 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümleri gereğince, idari yaptırım uygulanmaktadır.

Ayrıca; Devlet Su İşleri 1. Bölge Müdürlüğünce Bursa İlimizde bulunan su kaynaklarında belirli periyotlarla numuneler alınarak, su kalitesi izleme çalışmaları yürütülmektedir.

- 4- Bursa İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca, alıcı ortama deşarjı olabilecek işletmelerde denetimler gerçekleştirilmekte olup, halen bu denetimler sürdürülmektedir. Bursa İl Müdürlüğümüzce sürdürülen denetimlerde, deşarj noktalarından, denetim amaçlı atık su numunesi alınıp, Bakanlığımızca yetkilendirilmiş akredite laboratuvarlarda analizleri yaptırılarak, 2872 sayılı Çevre Kanununun ve bu Kanuna bağlı olarak çıkartılan yönetmeliklerin ihlalinin tespiti halinde; 2872 sayılı Çevre Kanununun Beşinci Bölümünde yer alan "Cezai Hükümler" başlıklı "İdari Nitelikteki Cezalar" Madde 20'de (Değişik MADDE: 26/04/2006-5491 S.K/14.MAD) belirtilen "İdari nitelikteki cezalar" uygulanmaktadır. Uygulanan İdari Para cezalarının miktarı her yıl Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmekte olup 10/01/2012 tarihinden geçerli olmak üzere halen uygulanmakta olan 2872 sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin 2012/2 nolu tebliğ, 10/01/2012 tarihli ve 28169 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bursa İl Müdürlüğümüzce 2011 yılı içinde toplam ₺2.668.328,00, 2012 yılı içerisinde ise 11.10.2012 günü itibariyle toplam ₺1.056.149,00 idari para cezası uygulanmıştır.

- 5- Hızlı nüfus artışına bağlı olarak artan su ihtiyacına karşın, uygun kaynak varlığının azlığı, gün geçtikçe gelişen sanayi ve tarımsal faaliyetlere paralel olarak ortaya çıkan aşırı su kullanımı ve kirlilik oluşumu nedeniyle yaşanan sorunlar, özellikle havza bazında su kaynakları yönetiminin önemini bir kat daha artırmıştır. Bursa İlinin de dahil olduğu ve Nilüfer Çayının alt havza konumunda bulunduğu Susurluk Havzası Koruma Eylem Planının Hazırlanması Projesi, 2009 yılında Mülga Çevre ve Orman Bakanlığınca, TUBİTAK Marmara Araştırma Merkezine verilmiş ve 2011 yılında tamamlanmıştır. Proje kapsamında Bursa İl Müdürlüğümüz teknik personeli saha çalışmalarında ve veri aktarımı işlemlerinde TUBİTAK Marmara Araştırma Merkezi ile birlikte çalışmıştır. Söz konusu eylem planının 2012 yılı güncellenmesine ilişkin çalışmalar halen Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve ilgili İl Müdürlüklerince devam ettirilmektedir.

Havza Koruma Eylem Planları hazırlanması çalışmaları ile havzadaki su kalitesi, kirletici kaynaklar, korunan alanlar ve içme suyu kaynaklarının tespiti yapılmış olup, uzun vadede Nehir Havzası Yönetim Planlarının oluşturulması ve uygulanabilmesi sürecinin altlığının hazırlanması hedeflenmektedir.

13 Kasım 2010 Tarihli ve 27758 Sayılı Resmî Gazete yayımlanan “ Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ” kapsamında, günlük atık su debisi 10.000 m³/gün üzerinde olan arıtma tesislerinin çıkışlarına; GPRS modem veya buna benzer uzaktan izleme özelliği olan cihazlar konulması ve elde edilen verilerin (debi, pH, sıcaklık, çözünmüş oksijen, iletkenlik vb. sensorları bağlanarak) online olarak izlenmesi ve bu verilerin Bakanlık veri toplama merkezinde toplanması için gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

Bununla birlikte, Bursa Büyükşehir Belediyesi BUSKİ Genel Müdürlüğünce birlikte yürütülen çalışmalar kapsamında, 40 işletmeye daha online izleme cihazı takılması planlanmıştır.

- 6- Bursa Su ve Kanalizasyon İşletmesi Genel Müdürlüğünden, sorumluluk alanında faaliyet gösteren işletmeler için atık suların toplanması, iletilmesi, bertaraf edilmesi, gerekli denetimlerin yapılması, söz konusu işletmelerin bölgede mevcut olan kanalizasyon hattına bağlantısının ve bağlantı izinlerinin olup/olmadığının sürekli izlenmesi istenmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesinden alınan bilgilerde; Avrupa Yatırım Bankası desteğiyle bölgede oluşan atık suları toplayacak kollektör hattının inşaatına başlanıldığı ve 2013 yılı içerisinde tamamlanmasının planlandığı, 6 adet daha atık su arıtma tesisi inşaatı için ise teknik şartnamenin tamamlanarak ihale sürecinin devam ettiği belirtilmiştir.

Bursa İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca alıcı ortama deşarjı olabilecek işletmelerde denetimler gerçekleştirilmektedir. Bursa İl Müdürlüğümüzce sürdürülen denetimlerde, 2872 sayılı Çevre Kanununun ve bu Kanuna bağlı olarak çıkartılan yönetmeliklerin ihlalinin tespiti halinde; 2872 sayılı Çevre Kanununun Beşinci Bölümünde yer alan “Cezai Hükümler” başlıklı “İdari Nitelikteki Cezalar” Madde 20’de (Değişik MADDE: 26/04/2006 - 5491 S.K/14.MAD) belirtilen “İdari nitelikteki cezalar” uygulanmaktadır.

